

İklimler değiştikçe devletler daha fazla çatışma mı görecekler?

CLICO projesinin sonuçları

AB finansmanlı "İklim Değişikliği, Hidro-çatışmalar ve İnsan Güvenliği" (CLICO) araştırma projesinin üçüncü bilgi notu iklim değişikliği, insan güvenliği ve suya ilişkin çatışmalar arasındaki ilişkiye dair ilk sonuçları sunmaktadır.

Projenin ara bir bulgusu CLICO tarafından incelenen Akdeniz, Ortadoğu ve Sahel'deki su sıkıntısı yaşayan ülkelerinde suya ilişkin meselelerde çatışmadan çok işbirliği gözlemlenmesidir. Esasında şiddet içeren su çatışmaları oldukça seyrek gözlemlenmektedir. Bu sonuç bahsi geçen ülkelerde yaklaşık 80.000 haberin tarafınması sonucunda elde edilmiştir. ETH Zürich (ETHZ) ve Peace Research Institute Oslo'dan (PRIO) CLICO araştırmacıları bu bulgulardan gelecek için temkinli ama umutlu bazı sonuçlar çıkarmaktadırlar: iklim değişikliği sonucu su kaynakları azalsa bile, şiddetli çatışmadansa işbirliği daha baskın görülen bir sonuç olabilir.

CLICO araştırmacıları aynı zamanda su konularında devletler arası ilişkileri de incelemiştir. Hebrew University Jerusalem'den bir ekip uluslararası su anlaşmalarındaki ihtilaf çözümü mekanizmalarını incelemiştir. Bu mekanizmalar örneğin iklim değişikliği sonucu daha az su taşıyan nehirlerden

dolayı doğabilecek çatışmalara işbirliği yoluyla çözümler getirebilir. Bu çalışmanın bir bulgusu ülkeler arasında güven, su sıkıntısı ve nehirlerin suyuna olan bağımlılık düzeyinin bu ihtilaf çözme mekanizmalarının kullanımını kolaylaştırmasıdır. Buna ek olarak CLICO kapsamında sınıraşan su havzalarının uyum kapasitesi göstergeleri geliştirilmiştir. Bu göstergeler, uygun politikaları belirleyebildikleri, hedef oluşturmada yardımcı olabildikleri ve ilerlemeyi takip edip iletebildikleri için politika oluşturma ve yönetim açılarından kullanışlıdır.

CLICO araştırmacıları, uluslararası kalkınma kuruluşlarının uyuma desteğini de incelemiştir. Filistin'de iklim değişikliğine uyum planının hazırlanmasında bu kuruluşlar önemli rol oynarken, uyum konusunda kalkınma desteğinde bazı sorunlar da belirlenmiştir. Örneğin Etiyopya'daki politika belirleyicilerle yapılan mülakatlar uyum projelerinin örneğin hükümet ile değişik toplumsal gruplar arasında varolan çatışma koşullarıyla ilişkisini dikkate alması gerektiğine işaret etmektedir. Öteki halde, projeler devletin siyasi gündeminin bir parçası olarak algılanıp muhalif bazı gruplarca bu projelerin dışlanmasına ve başarısızlığına yol açabilir.

Bu bilgi notu Ecologic Institute (www.ecologic.eu) tarafından "Climate Change, Hydro-conflicts and Human Security" (CLICO) araştırma projesi kapsamında hazırlanan bilgi notunun kısaltılmış halidir. Bu proje Avrupa ve Ortadoğu'dan 14 araştırma kurumunun oluşturduğu bir konsorsiyum tarafından geliştirilmiş ve AB tarafından 7. Çerçeve Programı altında fonlanmıştır. Bilgi notunun İngilizce olan www.clico.org adresinden indirilebilir. Türkçeye çeviren: Ethemcan Turhan (Universitat Autònoma de Barcelona)